

in dat jaar voltooid werden. Pinturicchio was toen 20 jaar oud.

Bartolomeo Caporali was sedert 1442 meester te Perugia en, zooals wij zagen, helper en vennoot eerst van Bonfigli en later van Fiorenzo. Welk aandeel hij echter in de productie van deze beide ateliers mag hebben gehad is in verreweg de meeste gevallen niet uit te maken. Zelfstandige werken van zijn hand kunnen niet worden aangewezen, behalve alleen één klein stukje „Madonna en Kind met vier aanbeddende engelen,” dat in 1904 door het museum der Uffizi werd verworven. Het is een vroeg werk. Uit later tijd dateert een aan dezen meester toegeschreven schilderij op doek in de kerk van Civitella d'Arma: een „Tronende Madonna met St. Sebastiaan en St. Johannes den Dooper”. Dit stuk naderd zeer de manier van Fiorenzo en draagt het

jaartal 1492. Caporali leverde ook een merkwaardig commentaar op Vitruvius, waaruit blijkt, dat hij ook op het gebied van bouwkunst ervaring bezat, en stierf tusschen 1500 en 1509. Ook hij maakte dus den ganschen bloeitijd der Umbrische school mede tot Perugino de overhand kreeg.

Deze heft de Umbrische schilderkunst tot de hoogte van het grootsche; zijn fresco's worden van devote kerkversiering tot op

den wand gemaalde treurspelen. Het liefelijke blijft ook hem daarbij eigen, b.v. in een Madonna of in een St. Jan onder het Kruis, maar het wordt bij hem verdiept en veredeld, meer vergeestelijkt, en daardoor tot betere mogelijkheid gebracht. (afb. 23).

De strakheid van Fiorenzo is voor altijd verbannen, de precieusheid van een Bonfigli voor immer overwonnen. De goede tradities der school worden daarnaast door Pinturicchio in meer novellistischen trant voortgezet. Op te merken is, dat deze in het type zijner Madonna's en ook anderszins veel dichter bij Fiorenzo blijft staan dan Perugino, die met Rafaël als zijn wapendrager zich een eigen weg baande. De schildknaap bracht het dan weldra tot roemruchtig veldoverste, die zelf een aanhang van strijders om zich heen verzamelde. Doch de kunst van dit nieuwe geslacht is niet „Umbrisch” meer,



AFB. 21. FIORENZO DI LORENZO. DE VERHEERLIJKTE MADONNA MET ST. PETRUS EN ST. PAULUS (1487). PERUGIA.

doch „Italiaansch”.

Naast Rafaël en naast de andere leerlingen van Perugino als Lo Spagna en Tiberio d'Assisi, die terloops reeds boven werden genoemd, moet nog op Andrea d'Assisi gezegd „l'Ingegno” ('t Vernuft, het Genie) de aandacht worden gevestigd, een meester die bij zijn leven naast Perugino en Pinturicchio grooten naam had. Ook hij kwam uit Fiorenzo's school voort, en niet uit